

ร่างเสนอ กรธ. เพื่อพิจารณาในวัน.....

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๑ พ.ย. ๕๙

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เหตุผล

โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐
- (๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“กรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการ

การเลือกตั้ง

“กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วย
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายว่าด้วย
คณะกรรมการการเลือกตั้ง กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

“เลือกตั้ง” หมายความว่า เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี และให้หมายความรวมถึงการเลือกสมาชิกวุฒิสภา และการออกเสียงประชามติด้วย

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี และให้หมายความรวมถึงผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาด้วย

“หน่วยเลือกตั้ง” หมายความว่า หน่วยเลือก และหน่วยออกเสียงประชามติ

“จังหวัด” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่จะยังประโยชน์แก่การบริหาร และจัดการการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา จำนวนห้าคน จากผู้ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้า ส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(ข) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(ค) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัย ในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(ง) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพ โดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(จ) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(ฉ) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (ก) (ข) (ค) หรือ (จ) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

(ข) เป็นผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสังคมมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า
ยี่สิบปี ตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด

(๒) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย และคดีดำรง
ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า
ห้าปี ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนสองคน

มาตรา ๗ กรรมการต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
- (๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๘ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด
- (๒) ติดยาเสพติดให้โทษ
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
- (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
- (๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอน
สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริต

ต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของ
แผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำ
ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงาน
ในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมาย
อาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด
ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็น
เจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

:

(๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๒๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

มาตรา ๙ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ตามมาตรา ๖ (๑) ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่ไม่ใช่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๖ และมาตรา ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตาม (๔) ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีใช้ คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเสนอชื่อบุคคลที่องค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยให้คัดเลือกบุคคลที่มีความเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเข้าใจในภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้จะได้รับการคัดเลือก เป็นกรรมการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียง เกินกึ่งหนึ่ง ให้ลงคะแนนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในการลงคะแนนครั้งนี้ ถ้ามีผู้ได้รับการคัดเลือกเกินสองคน ให้นำเฉพาะคนที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกมาลงคะแนนใหม่ ในกรณีที่มิได้คะแนนสูงสุดเท่ากัน เกินสองคน ให้ผู้ได้รับการคัดเลือกจับสลากให้เหลือเพียงสองคน ในการลงคะแนนครั้งหลังนี้ถ้ายัง ไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

หรือกรรมการองค์การอิสระ แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการเพื่อคัดเลือกใหม่ โดยจะคัดเลือกผู้เข้ารับ
การคัดเลือกที่มีชื่ออยู่ในการคัดเลือกครั้งแรกมิได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔)
มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ
ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๐ ในการสรรหากรรมการ ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือ
เพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ มีพฤติกรรม
ทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่
ให้เกิดผลสำเร็จ โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหา
จากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วยแต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึง
ความหลากหลายของประสบการณ์ที่แตกต่างกันในแต่ละด้านประกอบด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการคัดเลือกผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็น
กรรมการของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาด้วยโดยอนุโลม

ในการสรรหาหรือคัดเลือก ให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ

ผู้ที่ได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่
มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา

ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง
ของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของผู้พิพากษาในศาลฎีกาและผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา (ตรวจกับ
ศาลฎีกา)

ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวรรคสี่หรือวรรคห้า หรือมีแต่ยังไม่ครบ
จำนวนที่จะต้องสรรหาหรือคัดเลือก ให้มีการลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ใดคะแนนไม่ถึงสองในสาม
หรือไม่เกินกึ่งหนึ่ง ในกรณีที่การลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหา
หรือคัดเลือก ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับการสรรหา
หรือคัดเลือกในครั้งนี้อาจมีสิทธิได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกในครั้งถัดไปอีก

ในกรณีที่การสรรหาตามวรรคหนึ่งและการคัดเลือกตามวรรคสองเป็นการสรรหา
และคัดเลือกเพราะคณะกรรมการครบวาระ เมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกได้บุคคลใดแล้ว
ให้เสนอชื่อไปยังคณะกรรมการสรรหา และเมื่อผู้ได้รับการสรรหาและคัดเลือกมีจำนวนถึงห้าคน
ให้คณะกรรมการสรรหาเสนอชื่อบุคคลดังกล่าวต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
และดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกกรรมการที่ยังขาดอยู่โดยเร็ว

เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแล้ว ให้ผู้ได้รับ
ความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ
โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ได้รับความเห็นชอบครบเจ็ดคน และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว
ให้คณะกรรมการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ ในระหว่างนั้นให้ถือว่า
คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๑ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการ โดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งหรือยังประกอบวิชาชีพ ดังต่อไปนี้ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพนั้นต่อประธานวุฒิสภา

(๑) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจ โดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๔) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

การแสดงหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภาจะนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งกรรมการ ในกรณีที่มิได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกใหม่

มาตรา ๑๒ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีกรรมการใหม่แทน

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

(๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม

อย่างร้ายแรง

เมื่อประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการ ให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการด้วย

เมื่อมีปัญหาว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) (๓) หรือ (๔) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่แทนประธานกรรมการ

ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน ให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกกรรมการใหม่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบก่อนวันที่กรรมการครบวาระ แต่ถ้ากรรมการพ้นจาก

ตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกกรรมการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

มาตรา ๑๔ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓ (๒) (๓) หรือ (๔) ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหา กำหนด

เมื่อประธานกรรมการสรรหาได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการสรรหาแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญและองค์กฤษฎีกาที่ไม่ใช่คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการสรรหาตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ เมื่อสรรหากรรมการสรรหาได้ครบจำนวนแล้ว ให้ประธานกรรมการสรรหาเรียกประชุมกรรมการสรรหาเพื่อพิจารณาและมีมติในเรื่องที่มีผู้ร้องขอตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว

(คนร้องและวิธี ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๐๘ วรรคห้า)

มาตรา ๑๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓ วรรคห้า การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าคน จึงจะเป็นองค์ประชุม ในกรณีที่กรรมการคนใดไม่อาจมาประชุมได้ ให้จดแจ้งเหตุนั้นไว้ในรายงานการประชุม

การลงมติในการประชุมของคณะกรรมการให้ใช้คะแนนเสียงข้างมาก โดยประธานในที่ประชุมและกรรมการที่มาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติ และให้กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ในกรณีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในกรณีที่คณะกรรมการต้องมีมติวินิจฉัย ในเรื่องดังต่อไปนี้ กรรมการทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมต้องลงมติ การงดออกเสียงหรือการออกเสียงที่แตกต่างไปจากประเด็นที่จะต้องลงมติจะกระทำมิได้ แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะลาออกจากกรรมการก่อนมีการลงมติ (รอเติมให้ครบ)

(๑) การเลือกตั้งใดเป็นไปโดยสุจริตและเป็นธรรมหรือเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่หรือต้องมีมติเพื่อตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลใด

(๒) ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาสี่ปี เนื่องจากไม่ควบคุมไม่ให้สมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๓) ให้หัวหน้าพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งเพราะไม่ดำเนินการจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง

(๔) กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น อันคำนวณเป็นเงินได้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะจากบุคคลใด อันมีจำนวนหรือมูลค่าตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทขึ้นไป

(๕) กำหนดหน่วยงานของรัฐ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือนิติบุคคลอื่น ที่ห้ามบริจาคให้พรรคการเมือง

(๖) ให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งสิ้นสภาพ หรือมีความเห็นสมควรยุบพรรคการเมือง

การไม่เข้าประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมตามวรรคสามโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการจงใจออกเสียง

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่คณะกรรมการต้องมีมติวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องใด ให้กรรมการแต่ละคนที่ลงมติวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องนั้นต้องลงลายมือชื่อในหนังสือลงมติ และให้คณะกรรมการจัดทำคำวินิจฉัยชี้ขาดซึ่งต้องทำเป็นหนังสือระบุข้อเท็จจริงและเหตุผล พร้อมทั้งลงลายมือชื่อของกรรมการทุกคนที่พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่กรรมการผู้ใดลงมติวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องใดแล้ว แต่ยังมีได้ลงลายมือชื่อในคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องนั้น เนื่องจากพ้นจากตำแหน่งหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้ประธานกรรมการบันทึกเหตุอันไว้ในคำวินิจฉัยชี้ขาดแทนการลงลายมือชื่อของกรรมการผู้นั้น แต่ถ้าเป็นกรณีที่ประธานกรรมการและกรรมการอีกจำนวนหนึ่งไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่เป็นผู้บันทึกเหตุ และถ้าเป็นกรณีที่กรรมการทั้งหมดไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้เลขาธิการเป็นผู้บันทึกเหตุอันนั้น (ย้ายมาจากมาตรา ๓๗)

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมาปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา ในกรณีที่ประธานกรรมการเรียกประชุมเนื่องจากมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน กรรมการทุกคนต้องมาประชุมทุกครั้งตามที่ประธานกรรมการได้เรียกประชุม

มาตรา ๑๘ นอกจากหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) หน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น
- (๒) ออกข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และตามกฎหมายอื่น
- (๓) วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงาน ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การสืบสวนและไต่สวน และการอื่นใดที่จำเป็น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง
- (๕) ส่งเสริม สนับสนุน ให้หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และองค์กรเอกชน ในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) วางระเบียบเกี่ยวกับการผ่อนชำระค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้ง

(๗) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและข้อสังเกตเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

(๘) จัดให้มีการศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัย เพื่อกำหนดวิธีการหรือมาตรการ ให้การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ในการควบคุม กำกับ ดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการที่จะต้องดำเนินการสอดส่อง สืบสวน หรือไต่สวนเพื่อป้องกัน และขจัดการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันจะก่อให้เกิดความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม ในการเลือกตั้งได้ ไม่ว่าจะเป็นเวลาในระหว่างประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่พรรคการเมือง หรือผู้สมัครผู้ใด สอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองที่ถูกต้อง ให้คณะกรรมการตอบข้อหารือ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับการสอบถาม ในการนี้คณะกรรมการจะมอบหมาย ให้กรรมการคนหนึ่ง หรือเลขาธิการ เป็นผู้ตอบข้อสอบถามก็ได้

วิธีการสอบถามและวิธีการตอบและการเผยแพร่คำตอบตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตาม ระเบียบคณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการ มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติเป็นไปด้วย ความเรียบร้อยและโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

มาตรา ๒๑ ในระหว่างการเลือกตั้ง ให้กรรมการแต่ละคนมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำกับและตรวจสอบการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริต หรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๒) มีคำสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนเมื่อพบเห็นการกระทำใดที่มีเหตุสงสัยว่า การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๓) เมื่อพบการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้ง มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าการนั้นเป็นการกระทำหรือ งดเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีอำนาจสั่งให้ระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือสั่งให้ กระทำได้ตามที่เห็นสมควร ถ้าเป็นการกระทำของบุคคลที่มีไม่ใช่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีอำนาจสั่งให้ พนักงานสอบสวนบันทึกพฤติกรรมแห่งการกระทำและรวบรวมพยานหลักฐานไว้เพื่อดำเนินการต่อไป ได้ตามที่จำเป็น หรือในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จะสั่งให้มีการดำเนินการเลือกตั้งใหม่ใน

๙. หน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยในเขตเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำนั้นก็ได้

ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) จะต้องมีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครผู้ใดไว้เป็นการชั่วคราว หรือต้องดำเนินคดีกับผู้ใด ให้เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัย

เมื่อกรรมการผู้ใดออกคำสั่งตาม (๒) หรือ (๓) แล้ว ให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบโดยเร็ว ในการนี้ ถ้าคณะกรรมการเห็นสมควรจะมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม ยกเลิกคำสั่งหรือมีมติให้ดำเนินการอย่างใดตามที่เหมาะสมก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา และการออกเสียงประชามติ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการจัดการเลือกตั้งหรือเลือก หรือออกเสียงประชามติ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการมีอำนาจดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้งภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการ ในการนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลที่รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้ง รวมทั้งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง

ในกรณีมีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๓ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภา แต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการจัดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละจังหวัดในระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม แล้วรายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป ในกรณีที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีอำนาจแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบโดยเร็ว

คณะกรรมการจะมอบหมายให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่เห็นสมควรด้วยก็ได้

ระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง หมายความว่าถึงเวลาตั้งแต่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งหรือภายหลังจากนั้นอีกไม่เกินหกสิบวันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

วิธีการรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องกำหนดให้สามารถรายงานได้โดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้เป็นไปตามระเบียบที่
คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งเพิ่มเติมหรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือมีการ
ออกเสียงประชามติ หรือมีการเลือกตั้งผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะกรรมการจะสั่งให้
ผู้ตรวจการเลือกตั้งไปปฏิบัติหน้าที่ ตามกำหนดเวลาที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ในการแต่งตั้งคณะ
ผู้ตรวจการเลือกตั้งต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๕

มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็น
ผู้ตรวจการเลือกตั้งตามจำนวนที่เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ครบทุกจังหวัด โดยจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อ
ขึ้นไว้ บัญชีรายชื่อดังกล่าวให้ใช้ได้เป็นเวลาตามที่คณะกรรมการกำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปี

ผู้ตรวจการเลือกตั้งต้องไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงาน
หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ ไม่เป็นสมาชิก
พรรคการเมืองใดในเวลาห้าปีที่ผ่านมาก่อนการแต่งตั้ง เป็นบุคคลที่เชื่อได้ว่ามีความซื่อสัตย์สุจริต
ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสีย และต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดและไม่มีลักษณะ
ต้องห้ามที่กำหนดไว้สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งต้องไม่เป็นผู้นับถือนิกาย
ผู้สืบสันดาน หรือบุพการีเป็นหรือสมัครรับเลือกตั้งหรือรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
สมาชิกวุฒิสภา หรือผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัคร การคัดเลือก และการพ้นจากตำแหน่ง
ของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

การคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วยบุคคลที่มีภูมิลำเนาในแต่ละ
จังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินแปดคน

มาตรา ๒๕ เมื่อมีกรณีผู้ตรวจการเลือกตั้งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการ
ดำเนินการแต่งตั้งบุคคลจากบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๒๔ มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน
โดยคำนึงถึงพื้นที่ของจังหวัด เพื่อแต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดทุกจังหวัด

การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้ง
ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้กรรมการที่คณะกรรมการมอบหมาย จับสลากรายชื่อบุคคลจากบัญชีรายชื่อ
ตามมาตรา ๒๔ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง จำนวนสองคน

(๒) ให้กรรมการที่คณะกรรมการมอบหมาย จับสลากรายชื่อบุคคลจากบัญชีรายชื่อ
ตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง ที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง ให้ครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับ
จังหวัดนั้น

ให้คณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จไม่ช้ากว่าสิบวัน
นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับ แต่ต้องไม่เร็วกว่าสามสิบวันก่อน
วันพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับ

เมื่อพ้นเวลาระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๓ แล้ว ให้คำสั่ง
ตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งเป็นอันสิ้นสุด เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดใดยังมีความ
จำเป็นจะต้องดำเนินการต่อไป คณะกรรมการจะประกาศให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามเวลาที่กำหนดก็ได้

มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นใดตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๗ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจในการควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการอาจขอให้มีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสอบบัญชีของพรรคการเมือง โดยอาจขอให้ตรวจสอบอย่างเร่งด่วนในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้งด้วยก็ได้

(๒) เมื่อปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแจ้งรายงานการทำธุรกรรมของพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือผู้สมัคร ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบ หรือให้ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินอื่นแจ้งให้ทราบถึงการโอนหรือการเบิกจ่ายเงินในกรณีดังกล่าวตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งร้องขอ ทั้งนี้ ภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด และมีให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามหน่วยงานใดเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองมาใช้บังคับกับการแจ้งข้อมูลตามที่คณะกรรมการร้องขอ

(๓) ให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการข่าว แจ้งข้อมูลเบาะแสตามที่คณะกรรมการร้องขอ แต่เมื่อได้รับแจ้งข้อมูลใดแล้วให้คณะกรรมการใช้ข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดหรือวางมาตรการป้องกันการกระทำความผิด คณะกรรมการจะเปิดเผยข้อมูลและแหล่งข้อมูลมิได้ (มีโทษ - กำหนดไว้แล้วในมาตรา ๕๘) และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คณะกรรมการมีอำนาจจัดสรรเงินงบประมาณที่สำนักงานได้รับจัดสรรมาให้แก่หน่วยงานนั้นเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปของหน่วยงานนั้นก็ได้

มาตรา ๒๘ เมื่อปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีบุคคลใดดำเนินการด้านธุรกรรมทางการเงิน ผลิตหรือเตรียมการผลิตวัสดุอุปกรณ์ที่อาจใช้ในการจัดการเลือกตั้งโดยไม่มีอำนาจ ใช้เงินหรือทรัพย์สินหรืออิทธิพลคุกคามเพื่อให้คุณให้โทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง หรือดำเนินการอื่น เพื่อให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือไม่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นระงับการดำเนินการนั้นไว้เป็นการชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่เกินหกสิบวัน

ผู้ได้รับคำสั่งตามวรรคหนึ่งมีสิทธิร้องขอต่อศาลปกครองสูงสุดให้เพิกถอนคำสั่งนั้นได้ และถ้าศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าการดำเนินการของบุคคลนั้นมีได้เป็นไปเพื่อให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือไม่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลปกครองสูงสุดสั่งเพิกถอนคำสั่งนั้น

มาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การสนับสนุนการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติ การสืบสวนหรือไต่สวน ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐ ดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามหน้าที่และอำนาจ หรือให้หน่วยงาน

ดังกล่าวมีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติการอันจำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การสนับสนุนการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติ การสืบสวนหรือไต่สวนได้ตามที่เห็นสมควร

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางวินัย และให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้ผู้นั้นดำเนินการทางวินัยและทางอาญาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจแก่ผู้นั้นโดยเร็ว และแจ้งผลให้คณะกรรมการทราบต่อไป

ถ้าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคสองเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติ ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง และให้ผู้นั้นรับผิดทางอาญาด้วย

มาตรา ๒๙ ภาคเอกชนที่มีความประสงค์จะขอรับการสนับสนุนในการให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ให้ร้องขอต่อคณะกรรมการ

ภาคเอกชนที่มีความประสงค์จะช่วยเหลือคณะกรรมการในการตรวจสอบการเลือกตั้งและคณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่า มีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานดังกล่าวได้ คณะกรรมการอาจรับรองและแต่งตั้งให้เป็นองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง เพื่อช่วยตรวจสอบและรายงานต่อคณะกรรมการ

หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบ การขอให้รับรอง การเพิกถอนการรับรอง การปฏิบัติงาน การสนับสนุน การรายงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การเอกชน เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (ลองเขียนใหม่ให้ครอบคลุมการรวมตัวของประชาชน เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน สถาบันการศึกษาที่จะเอามาช่วยสังเกตการณ์และรายงาน)

มาตรา ๓๐ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกตั้ง คณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคล ซึ่งสมัครใจปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานหรือเป็นผู้สังเกตการณ์ในการเลือกตั้งได้ตามสมควร และหากบุคคลนั้นพบว่าการกระทำผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้รายงานต่อคณะกรรมการหรือกรรมการทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป (รวมกับ ๒๙)

มาตรา ๓๐ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกตั้ง คณะกรรมการอาจแต่งตั้ง บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรชุมชน หรือสถาบันการศึกษาซึ่งสมัครใจปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือ การปฏิบัติงานหรือเป็นผู้สังเกตการณ์ในการเลือกตั้งได้ตามสมควร และหากบุคคลนั้นพบว่าการ กระทำความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็น เหตุทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้รายงานต่อคณะกรรมการหรือกรรมการทราบ เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

คณะกรรมการอาจรับรองและแต่งตั้งผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานหรือผู้สังเกตการณ์ ในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นภาคเอกชนให้เป็นองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง เพื่อช่วย ตรวจสอบและรายงานต่อคณะกรรมการ

หลักเกณฑ์และวิธีการ การปฏิบัติงาน การสนับสนุน การรายงาน การรับรอง การเพิกถอนการรับรอง และการประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การเอกชน เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๑ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการทำทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากหลักฐานทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแยกเป็นรายจังหวัดไว้เป็นประจำ ทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิตรวจสอบและขอแก้ไขให้ถูกต้องได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบข้อมูลทะเบียนราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเชื่อมโยงฐานข้อมูลดังกล่าวเพื่อนำมาดำเนินการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรืออาจมอบหมายให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรหรือบุคคลอื่นที่เห็นสมควรเป็นผู้จัดทำแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (เขียนใหม่ให้ตรงตามจริง คือนายทะเบียนทำแล้วส่งให้ กกต ตรวจสอบและประกาศให้คนทราบ)

มาตรา ๓๑ ให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรจัดทำทะเบียนรายชื่อบุคคลผู้มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๘๕ ของรัฐธรรมนูญ โดยพิจารณาจากหลักฐานทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแยกเป็นรายจังหวัดไว้เป็นประจำ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรส่งทะเบียนรายชื่อที่ได้จัดทำไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบแล้วให้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ประชาชนทราบ ไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันเลือกตั้ง

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และการสงเคราะห์อื่น รวมทั้งวิธีปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้กรรมการ เลขาธิการ ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการและอนุกรรมการ ที่คณะกรรมการแต่งตั้ง เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๔ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการและกรรมการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกรณนั้น

ให้ประธานกรรมการและกรรมการได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานกรรมการหรือกรรมการ

:

หมวด ๒

การสืบสวน การไต่สวน และการดำเนินคดี

มาตรา ๓๕ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้ง หรือผู้กล่าวหาหรือไม่ ถ้ามีหลักฐานพอสมควรหรือมีข้อมูลเพียงพอที่จะสืบสวนต่อไปว่ามีการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือจะมีผลให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีการสืบสวน หรือไต่สวน เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานโดยพลัน ถ้าผลการสืบสวนหรือไต่สวนปรากฏว่าไม่มีมูลความผิด ให้สั่งยุติเรื่อง หากปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อว่ามิผู้กระทำการตามที่มีการกล่าวหา ให้คณะกรรมการสั่งให้ดำเนินคดีโดยเร็ว หรือในกรณีจำเป็นจะสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้

การดำเนินการให้มีการสืบสวนหรือไต่สวน การสืบสวนและการไต่สวน และการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นการชั่วคราว ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ห้ามมิให้บุคคลใดเปิดเผยข้อมูลอันทำให้สามารถระบุตัวตนของผู้แจ้ง รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเนื่องจากการดำเนินการตามมาตรานี้ เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจหรือตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล

ในการสืบสวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนตามมาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งกรรมการ เลขาธิการ หรือพนักงานของสำนักงาน เป็นเจ้าพนักงาน มีอำนาจในการสืบสวนหรือไต่สวน หรือดำเนินคดีได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดขอบเขตแห่งหน้าที่และอำนาจของผู้ได้รับแต่งตั้งตั้งแต่ระดับไว้ให้ชัดเจน รวมตลอดทั้งการออกบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องด้วย

พนักงานของสำนักงานที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางกฎหมาย การสืบสวน สอบสวน หรือการดำเนินคดี และผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่คณะกรรมการกำหนดแล้ว

ในกรณีมีความจำเป็น คณะกรรมการจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้เป็นเจ้าพนักงานตามวรรคหนึ่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่เฉพาะกาลตามที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

ให้เจ้าพนักงานตามวรรคหนึ่ง เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๓๗ ในการไต่สวน เจ้าพนักงานต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหา ทราบข้อกล่าวหา ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานโดยสรุป ตลอดจนสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐานภายในเวลาที่เจ้าพนักงานกำหนด สิทธิในการมีทนายความหรือบุคคลที่ไว้วางใจ เข้าร่วมฟังการไต่สวนได้ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงหลักฐาน หรือไม่มา

ให้ถ้อยคำ ตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิในการชี้แจง แสดงหลักฐาน หรือให้ถ้อยคำ และให้เจ้าพนักงานดำเนินการต่อไปได้

ในการแจ้งตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานจะแจ้งโดยวิธีปิดหมาย ณ ที่อยู่ตามที่ปรากฏ ในบัตรประจำตัวประชาชน แจ้งด้วยวาจาโดยมีหนังสือรับทราบการแจ้งของผู้ถูกกล่าวหาเป็นหลักฐาน หรือแจ้งทางอิเล็กทรอนิกส์ ก็ได้

ในการสืบสวนหรือไต่สวน เจ้าพนักงานอาจจัดให้มีการบันทึกภาพหรือเสียงของ ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานก็ได้

(กรรมการแต่ละคนที่ลงมติวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องใดต้องลงลายมือชื่อในหนังสือลงมติ ในเรื่องนั้น และให้คณะกรรมการจัดทำคำวินิจฉัยชี้ขาดซึ่งต้องทำเป็นหนังสือระบุข้อเท็จจริงและ เหตุผล พร้อมทั้งลงลายมือชื่อของกรรมการทุกคนที่พิจารณาวินิจฉัย (หาไม่ถือว่าต้องมี)

ในกรณีที่กรรมการผู้ใดลงมติวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องใดแล้ว แต่ยังมีได้ลงลายมือชื่อ ในคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องนั้น เนื่องจากพ้นจากตำแหน่งหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้ประธานกรรมการบันทึกเหตุนี้ไว้ในคำวินิจฉัยชี้ขาดแทนการลงลายมือชื่อของกรรมการผู้นั้น แต่ถ้าเป็นกรณีที่ประธานกรรมการและกรรมการอีกจำนวนหนึ่งไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้กรรมการ เท่าที่เหลืออยู่เป็นผู้บันทึกเหตุ และถ้าเป็นกรณีที่กรรมการทั้งคณะไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้เลขาธิการ เป็นผู้บันทึกเหตุนี้) (เอาไปไว้ในที่ที่เหมาะสม - ย้ายไปเป็นมาตรา ๑๖)

มาตรา ๓๘ เมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินคดีกับบุคคลใดเพราะเหตุกระทำความผิด ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง และเป็นกรณีที่ต้องดำเนินคดีในศาลยุติธรรม หรือศาลปกครอง ให้คณะกรรมการแจ้งให้พนักงานอัยการที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป และถ้ามีการไต่สวนเรื่องนั้นมาก่อน ให้ส่งสำนวนการไต่สวนให้พนักงานอัยการเพื่อใช้เป็นสำนวน ในการดำเนินคดีโดยถือว่าสำนวนการไต่สวนดังกล่าวเป็นสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตามมาตรา ๓๖ ไต่สวนเพิ่มเติม หรือพนักงานอัยการจะดำเนินการไต่สวนหรือสอบสวนเพิ่มเติมเองก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่ เป็นกรณีที่คณะกรรมการจะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์เพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในกรณีเช่นนั้น ให้คณะกรรมการมีอำนาจ มอบหมายให้กรรมการหรือเจ้าพนักงานเป็นผู้ดำเนินการแทนคณะกรรมการได้

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการมีอำนาจมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัด ที่จัดให้มีการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนคณะกรรมการได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ให้แจ้งเหตุผล ให้คณะกรรมการทราบ และให้คณะกรรมการพิจารณาทบทวนประกอบกับเหตุผลของพนักงาน อัยการถ้าคณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงเกินสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ยืนยัน ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป ก็ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีไปตามที่คณะกรรมการร้องขอ

ในคดีที่ต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ มอบหมายเป็นผู้มีอำนาจในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ในการดำเนินคดีตามวรรคสาม ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

มาตรา ๓๙ ให้คณะกรรมการกำหนดมาตรการคุ้มครองพยานมิให้เกิดอันตรายแก่พยาน รวมตลอดทั้งมาตรการรักษาความลับให้แก่ผู้เป็นพยาน ในมาตรการดังกล่าว จะกำหนดให้มีการจ่ายค่าที่อยู่หรือค่าเดินทางหรือค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นด้วยก็ได้

การคุ้มครองพยานตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแสด้วย และให้กระทำได้เมื่อได้รับคำร้องขอจากบุคคลดังกล่าว

ในกรณีที่กรรมการ เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ผู้ตรวจการเลือกตั้ง หรืออนุกรรมการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ผู้ใดถูกดำเนินคดีไม่ว่าเป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง และไม่ว่าจะถูกฟ้องในขณะที่ดำรงตำแหน่งหรือเมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้ว ถ้าการถูกดำเนินคดีดังกล่าวเป็นเพราะเหตุที่ได้มีมติ คำสั่งหรือปฏิบัติหน้าที่ และมีใช้พนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้อง ให้คณะกรรมการมีอำนาจให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดีแก่บุคคลดังกล่าวได้ และให้พนักงานอัยการเข้าแก้ต่างให้แก่บุคคลเหล่านั้นตามที่คณะกรรมการร้องขอ การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวให้รวมถึงค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความด้วย

มาตรการในการคุ้มครองพยานตามวรรคหนึ่ง และการให้ความช่วยเหลือตามวรรคสอง ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๐ บุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสด หรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยการกระทำความผิด คณะกรรมการอาจจะไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๑ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนหรือไต่สวน ให้คณะกรรมการมีอำนาจจัดตั้งงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือจะมีผลให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการจัดสรรค่าใช้จ่ายให้แก่บุคคลซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยไม่ต้องระบุชื่อผู้รับเงิน แต่คณะกรรมการต้องมีหนังสือรับรองค่าใช้จ่ายดังกล่าว

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๔๒ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบของคณะกรรมการ

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทน ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๔๓ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการ เพื่อให้คณะกรรมการบรรณารักษกิจ และหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น
- (๒) อำนาจความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของ คณะกรรมการและผู้ตรวจการเลือกตั้ง
- (๓) ดำเนินการหรือส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ หรือภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้สมัครและประชาชนเกี่ยวกับการปกครอง ระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน หรือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายหรือกำหนด

มาตรา ๔๔ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบ หรือประกาศ ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงาน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว
- (๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และค่าตอบแทนอื่นของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน
- (๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน การกำหนดมาตรฐาน ทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจาก ตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษ สำหรับเลขาธิการและพนักงานของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน
- (๔) การคัดเลือก การกำหนดอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทน ตลอดจนการกำหนด เงินเพิ่มพิเศษให้แก่ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ซึ่งมาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้าง ของสำนักงานชั่วคราวตามมาตรา ๕๐
- (๕) การบริหารและจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุ ของสำนักงาน
- (๖) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นซึ่งรวมถึงการจัดให้มีกองทุนสำรอง เลี้ยงชีพแก่เลขาธิการ พนักงาน หรือลูกจ้างของสำนักงาน
- (๗) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงาน หรือการบังคับบัญชาเลขาธิการ พนักงาน หรือลูกจ้างของสำนักงานหรือการทำให้บุคคลดังกล่าว ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการออกข้อกำหนดทางจริยธรรมขั้นใช้บังคับแก่พนักงาน และลูกจ้างของสำนักงาน ทั้งนี้ ข้อกำหนดทางจริยธรรมดังกล่าวต้องระบุด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษอย่างไร

ในกรณีที่มิเหตุอันควรสงสัยโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าพนักงานหรือลูกจ้าง ของสำนักงานผู้ใดกระทำการใดโดยไม่สุจริตหรือเอื้อประโยชน์หรือกลั่นแกล้งผู้ใดในการปฏิบัติหน้าที่ หรือในการดำเนินการเลือกตั้ง และยังไม่อาจลงโทษทางวินัยได้ ให้คณะกรรมการย้ายผู้นั้นให้พ้นจาก ตำแหน่งหน้าที่หรือจากห้องที่ผู้นั้นปฏิบัติอยู่โดยเร็ว

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับเลขาธิการด้วยโดยอนุโลม โดยให้คณะกรรมการสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อนได้

มาตรา ๔๖ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งตามมติของคณะกรรมการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการจะกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานรองจากเลขาธิการก็ได้

ให้เลขาธิการทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๔๗ เลขาธิการต้องเป็นผู้มีความเป็นกลางทางการเมือง ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดในระยะเวลาสิบปีก่อนได้รับแต่งตั้ง มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีสัญชาติไทย มีอายุไม่เกินหกสิบปีในวันที่ได้รับแต่งตั้งและมีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีในขณะดำรงตำแหน่งเลขาธิการ และมีคุณสมบัติ ประสบการณ์ และความสำเร็จด้านการบริหารตามที่คณะกรรมการกำหนด

เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

การพ้นจากตำแหน่งของเลขาธิการก่อนครบวาระ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขในการจ้าง

มาตรา ๔๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๕ วรรคสอง เลขาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลงานโดยทั่วไปของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และมติของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัย พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบของคณะกรรมการตามมาตรา ๔๔ (๓) และ (๔)

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานหรือลูกจ้างในสำนักงาน และของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างตามมาตรา ๕๐

(๓) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานเท่าที่ไม่ขัดกับระเบียบหรือประกาศหรือมติของคณะกรรมการ

มาตรา ๔๙ ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานแทนก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกิจการสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การงบประมาณของสำนักงาน และกิจการอื่นใดที่มีผลต่อการปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการตามที่คณะกรรมการกำหนด ให้เลขาธิการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน

มาตรา ๕๐ คณะกรรมการอาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐมาช่วยปฏิบัติงานในสำนักงานเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับการอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้นั้น แล้วแต่กรณี

ในระหว่างเวลาที่มาช่วยปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเลขานุการเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างนั้น

มาตรา ๕๑ ให้คณะกรรมการเสนองบประมาณรายจ่าย เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของคณะกรรมการและสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้คณะกรรมการเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณาพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง

ในการเสนองบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คณะกรรมการแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบถึงรายได้และทรัพย์สินที่มีอยู่ด้วย

ในกรณีที่มิได้ใช้จ่ายในการเลือกตั้งมากกว่างบประมาณที่สำนักงานได้รับ ให้รัฐอุดหนุนค่าใช้จ่ายให้เพียงพอกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๒ เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามมาตรา ๕๑ ใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานส่งข้อมูลคำขอเบิกงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนต่อกรมบัญชีกลาง โดยให้ระบุจำนวนเงินที่จะต้องใช้ในแต่ละงวด งวดละสามเดือน และให้กรมบัญชีกลางส่งจ่ายเงินให้แก่สำนักงานภายในสามวันก่อนวันขึ้นงวดใหม่ แต่ในกรณีที่สำนักงานมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าที่ได้แจ้งไว้ในงวดใด ให้กรมบัญชีกลางจ่ายให้ตามที่สำนักงานร้องขอ

มาตรา ๕๓ รายได้และทรัพย์สินในการดำเนินกิจการของสำนักงาน ประกอบด้วย

- (๑) เงินอุดหนุนที่ได้รับมาตามมาตรา ๕๒
- (๒) รายได้จากค่าธรรมเนียมหรือทรัพย์สินของสำนักงาน
- (๓) ดอกผลหรือผลประโยชน์ของเงินหรือทรัพย์สินของสำนักงาน
- (๔) รายได้อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๕๔ รายได้ของสำนักงานไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น

ให้สำนักงานจัดทำรายงานการรับและการใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่งเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี

อสังหาริมทรัพย์ซึ่งสำนักงานได้กรรมสิทธิ์มาไม่ว่าจากการซื้อ หรือมีผู้ยกให้ ให้เป็นที่ราชพัสดุแต่สำนักงานมีอำนาจในการปกครองดูแล ใช้ หรือหาประโยชน์ได้

มาตรา ๕๕ ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้

มาตรา ๕๖ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงานและให้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของสำนักงาน รวมทั้งประเมินผลการใช้จ่ายเงิน และทรัพย์สินของสำนักงาน โดยแสดงให้เห็นด้วยว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำรายงานเสนอผลการสอบบัญชีต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า

หมวด ๔
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๗ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ กรรมการ เลขานุการ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้ตรวจการเลือกตั้ง คณะอนุกรรมการหรืออนุกรรมการ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการขัดขวางการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๘ กรรมการ เลขานุการ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการ และอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้ง พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งได้ล่วงรู้ข้อมูลหรือแหล่งข้อมูลที่คณะกรรมการได้รับแจ้ง ตามมาตรา ๒๗ (๓) แล้วเปิดเผยข้อมูลหรือแหล่งข้อมูลนั้นต่อบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คณะกรรมการ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๙ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างซึ่งมีหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ คณะกรรมการมาตรา ๒๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาท ถึงหนึ่งแสนบาท

ในกรณีการไม่ปฏิบัติของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างซึ่งมีหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ของคณะกรรมการเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินการเลือกตั้ง การสนับสนุนการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติ ตามมาตรา ๒๙ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๖๐ กรรมการ เลขานุการ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการหรืออนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้ง พนักงานและลูกจ้างของ สำนักงาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ซึ่งกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ทำให้เป็นคุณ หรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดในการเลือกตั้ง หรือกระทำการหรือละเว้นกระทำการ โดยทุจริตหรือประพฤตินิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือการออก

เสียงประชามติ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๖๑ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๒ ผู้ซึ่งให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลตามมาตรา ๔๐ ถ้าได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นเท็จ เพื่อจะแกล้งให้บุคคลใดถูกดำเนินคดี ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๓ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระโดยไม่รวมถึงคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนเพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระใดไม่แต่งตั้งผู้แทนหรือเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้วมิได้ส่งชื่อผู้แทนให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานกรรมการและกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับผู้ใดมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๖ และมาตรา ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ โดยให้ถือตามวันที่ประธานหรือกรรมการผู้นั้นได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

การวินิจฉัยตามวรรคสาม ถ้าคณะกรรมการสรรหาไม่คำวินิจฉัยว่าประธานหรือกรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งให้ประธานหรือกรรมการผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่
คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๔ ให้ประธานและกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ บรรดาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๖ มาตรา ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ ในวันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานหรือกรรมการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งต้องพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการใหม่

ในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง เมื่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา และกรรมการซึ่งยังอยู่ในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งประชุมร่วมกันเพื่อคัดเลือกกันเองคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ และแจ้งให้ประธานวุฒิสภาทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่ไม่มีผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๖๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๖๓ วรรคสอง เมื่อได้ดำเนินการวินิจฉัยตามมาตรา ๖๓ วรรคสาม และปรากฏว่าประธานกรรมการหรือกรรมการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเป็นจำนวนเท่าใด ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาแทนประธานกรรมการหรือกรรมการที่พ้นจากตำแหน่ง และให้สรรหากรรมการเพิ่มขึ้นอีกสองคนเพื่อให้ครบจำนวนตามมาตรา ๖ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๖๓

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้ที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาดำเนินการคัดเลือกและส่งชื่อให้คณะกรรมการสรรหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๖๓ วรรคสาม ทั้งนี้ เพื่อให้มีกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๖ (๒) ครบถ้วน

มาตรา ๖๖ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรืออนุกรรมการการเลือกตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็นเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรืออนุกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนครบวาระ โดยให้เริ่มนับวาระตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งให้องค์การเอกชนที่ได้รับการรับรองให้ช่วยเหลือในการตรวจสอบการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นองค์การเอกชนที่ได้รับการรับรองตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะครบกำหนดเวลาที่ได้รับการรับรองไว้

มาตรา ๖๗ บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๘ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

บรรดาความผูกพันใด ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่มีอยู่กับบุคคลภายนอกในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๙ การดำเนินการสืบสวนสอบสวน การดำเนินคดี หรือการดำเนินการอื่นใดตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งดำเนินการมาจนถึงวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่มีปัญหาในการดำเนินการ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี